

Універсальна десяткова класифікація (УДК)

Це міжнародна багатомовна класифікаційна система, що об'єднує всі галузі знань. Розроблена Міжнародним бібліографічним інститутом у 1895–1905 р.р. на основі «Десяткової класифікації Дьюї». Міжнародним еталоном УДК є англomовна база даних Master Reference File (MRF), яка налічує близько 70 000 класифікаційних рубрик. Оновлення УДК здійснюється щорічно, і це дає змогу підтримувати систему в актуальному стані та відображати всі зміни, події та явища, які відбуваються у світі. Близько 130 держав світу використовують УДК.

В Україні з 2000 року використовують таблиці УДК українською мовою. Вихідні відомості кожного видання повинні містити класифікаційний індекс УДК згідно з ДСТУ 4861:2007 "Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості".

Властивостями УДК є універсальність, багатоаспектність, можливість відображення нових понять без порушення її структури. Сучасну назву отримала в 2-му виданні (1927-1932 рр.). Удосконалення УДК координується Міжнародною федерацією з документації у відповідності з спеціальними правилами.

УДК – ієрархічна комбінаційна класифікація, що включає 3 частини: основні таблиці, таблиці визначників (типових рубрик) і алфавітно-предметний покажчик. Індекссування логічне, цифрове, використовуються арабські цифри. Глибока деталізація основних таблиць і значні можливості введення нових рубрик за допомогою визначників дозволяють вважати УДК однією з найбільш розроблених універсальних класифікацій. 2000 року Книжкова палата України видала україномовну версію УДК.

Універсальна десяткова класифікація (УДК) – це міжнародна багатомовна класифікаційна система, що об'єднує всі галузі знань в єдиній універсальній структурі з загальною десятковою нотацією.

Таблиці УДК призначені: для систематизації документів, пошуку інформації та організації фондів документів з усіх галузей знань у бібліотеках, видавництвах, інформаційних центрах тощо.

Від 1 липня 2009 р. набув чинності національний стандарт ДСТУ 6096:2009 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Універсальна десяткова класифікація. Структура, правила ведення та індексування» (ГОСТ 7.90-2007, MOD). Стандарт установлює правила ведення таблиць УДК та їх використання для індексування документів.

Ведення, актуалізацію і вдосконалення українського варіанта таблиць УДК здійснює відділ класифікаційних систем Книжкової палати України, яка має ексклюзивну ліцензію на випуск і розповсюдження видань УДК українською мовою. У 2008–2012 рр. підготовлено 2-ге видання таблиць УДК у 7 томах. Щорічно Книжкова палата України отримує від Консорціуму УДК чергове видання «Extensions and Corrections to the UDC», яке містить зміни та доповнення, що введені в англomовний еталон упродовж року. Усі зміни, у свою чергу, знаходять відображення і в національному еталоні УДК українською мовою.

Універсальна десяткова класифікація (УДК) - інтелектуальна власність міжнародної некомерційної організації «Консорціум УДК». З метою

впровадження україномовної системи УДК у 1997 р. Державною науковою установою «Книжкова палата України імені Івана Федорова» було розроблено проект «Класифікаційна система України», який передбачав створення еталонних таблиць українською мовою. Книжкова палата України за фінансового сприяння Міжнародного фонду «Відродження» придбала ліцензію Консорціуму УДК на переклад, видання і розповсюдження УДК українською мовою та стала ексклюзивним власником УДК в Україні.

Основні розділи УДК:

0. Загальний відділ
1. Філософія. Психологія
2. Релігія. Теологія
3. Суспільні науки
4. (вільний)
5. Математика. Природничі науки
6. Прикладні науки. Медицина. Техніка. Сільське господарство
7. Мистецтво. Архітектура. Ігри. Спорт
8. Мова. Мовознавство. Художня література. Літературознавство
9. Географія. Біографії. Історія

Скорочені таблиці УДК українською мовою розміщені на сайті Консорціуму УДК: <http://www.udcsummary.info/php/index.php?tag=0&lang=uk#>